

Een krachtig economisch en sociaal Europa voor een groene en veilige Unie

Geschreven door Philippe-Emmanuel Partsch



Philippe-Emmanuel Partsch, partner EU-regelgeving bij Arendt & Medernach, professor aan de Universiteit van Luik, gastprofessor aan de Université Paris II en voormalig referendaris bij het HvJEU. (Foto: Arendt)

Voor deze "buitengewone zomer" gaf Paperjam het woord aan tien persoonlijkheden zodat zij hun analyse konden geven van de uitdagingen die de Europese Unie te wachten staat. Deze week werd het woord gegeven aan Philippe-Emmanuel Partsch, partner EU-regelgeving bij Arendt & Medernach, professor aan de Universiteit van Luik, gastprofessor aan de Université Paris II en voormalig referendaris bij het HvJEU.

Het herstelplan is een politiek gebaar van solidariteit. Het plan bewijst ook de waarde van de Europese Unie (EU) aan door de leencapaciteit van de 27 lidstaten te vergroten. Bovendien geeft het de EU een ongekend vermogen tot anticyclisch optreden.

Het herstelplan is echter niet zaligmakend. De fundamenten en overige instrumenten van de EU moeten nu prioriteit krijgen om voor de lange termijn een sterker, rechtvaardiger, groener en veiliger Europa tot stand te brengen. Tevens is het noodzakelijk om de kosten van dit plan op te vangen en de

gevaren ervan (een te nationale aanpak, vruchteloze uitgaven, verlies van verantwoordelijkheidsbesef, schuldenval) te beperken.

De EU moet namelijk eerst zorgen voor een duurzame groei ten behoeve van alle lidstaten, hun bevolking en bedrijfsleven, door middel van de interne markt en een zeer concurrerende én sociale open markteconomie. Vandaar dat ik, gezien de huidige crisissituatie, de achterstand ten opzichte van de VS en Azië, de sociale onrust, de uitdagingen op milieugebied en de geopolitieke spanningen, de volgende vijf prioriteiten aanwijs:

1) Het eindelijk realiseren van de interne markt, op milieuvriendelijke wijze. Hoewel de EU de helft van de omvang van de VS heeft en 40% meer inwoners, heeft zij zowel 40% minder handel in goederen en diensten als een gemiddeld inkomen per hoofd van de bevolking lager van 40%. Het wegnemen van onnodige belemmeringen zou het Europese bbp aanzienlijk doen toenemen, met name door een opwaartse spiraal op gang te brengen. Europese kmo's zijn bijvoorbeeld vaak te klein omdat ze door deze belemmeringen beperkt zijn tot hun thuismarkt, waardoor hun productiviteit afneemt. Ze zouden meer kunnen groeien, meer personeel kunnen aanwerven, meer kunnen betalen, meer in R&D kunnen investeren, zichzelf kunnen bedruipen, nieuwe giganten kunnen genereren.

2) Europese wetgeving die meer rekening houdt met het beginsel van een open markteconomie waarin concurrentie vrij is (hoewel dit in verdragen is afgekondigd). Het is alleen een kwestie van regulering in het algemeen belang op een doeltreffende en vernuftige manier als en voor zover dat nodig is. Wat is immers het nut van een grote markt die over- of slecht gereguleerd is?

3) Een modern beleid aan de aanbodzijde, waarbij met name wordt gewerkt aan structurele tekorten. Dit heeft ten doel de activiteiten van ondernemingen, werknemers en investeerders te vergemakkelijken of zelfs aan te moedigen door deze in optimale omstandigheden te plaatsen, zonder in hun plaats te treden of aan hen verantwoordelijkheid te onttrekken. Met bijzondere aandacht voor R&D, financiën, vervoer, energie, investeringen en werkgelegenheid. Europa loopt al 20 jaar achter op de VS en Azië op het gebied van innovatie (waar zijn de Europese Tesla's, Alibaba's en Samsungs?). De financiële sector, die een tweede drijvende kracht achter groei vormt, verzwakt eveneens op gevaarlijke wijze, terwijl nog steeds kwetsbaarheden worden getoond. De tijd dringt. Als het gaat om het bbp, heeft de VS de EU sinds 2015 ingehaald, met een beduidend lager inwonertal.

4) Te veel Europeanen lopen het risico om in armoede te vervallen (meer dan 20% van de bevolking, d.w.z. meer dan 100 miljoen mensen). Bovengenoemde voorstellen zullen waarschijnlijk leiden tot een stijging van het Europese bbp van vóór Covid-19 met 20% en tot een verbetering van de maatschappelijke positie. Dat zal echter waarschijnlijk niet voldoende zijn. Terwijl het Junckerplan zijn doelstelling om particuliere investeringen te "katalyseren" met 40% overtrof, is de doelstelling om tegen 2020 20 miljoen mensen uit de armoede te halen slechts tot 40% bereikt. Het vastberaden optreden van commissaris Nicolas Schmit ten gunste van de sociale markteconomie zal daarom van cruciaal belang zijn. Naast de voortgezette inwerkingstelling van een efficiënte arbeidsmarkt (de werkloosheid was in zes jaar tijd met 45% gedaald in de EU), zouden zijn inspanningen ter bestrijding

van dakloosheid en de vaststelling van een minimumuurloon per lidstaat vruchten moeten afwerpen. Radicalere maatregelen kunnen echter niet worden uitgesloten. We moeten streven naar een gemiddeld werkloosheidspercentage in de EU van niet meer dan 5% en een nog lager armoedeniveau.

5) Een economisch dynamischer en sociaal rechtvaardiger Europa zal beter in staat zijn om de ecologische transitie in gang te zetten en om verder te bouwen aan een gemeenschappelijk defensiebeleid. Met name de compactheid van het Europese grondgebied, die een rationeler gebruik van de hulpbronnen en een betere energie-efficiëntie mogelijk maakt dan in de VS en Azië, moet worden benut om van Europa de leider te maken van milieuverantwoordelijke samenlevingen. Er moet op economisch, sociaal en ecologisch vlak synergie worden gecreëerd.

De economische, sociale en ecologische fundamenten en de voorwaarden voor het functioneren van de markteconomie en de interne markt moeten worden gehandhaafd en verbeterd. De EU zal steeds ambitieuzere beleidsinitiatieven kunnen nemen (goed opgezette industrie- en handelsstrategieën, een redelijk proactief monetair beleid) en, indien nodig, anticyclische maatregelen kunnen treffen. Mits de storm eenmaal is gaan liggen, kan de EU de mechanismen als reactie op de noodsituatie laten varen.

Bovenstaande voorstellen zijn enkele van de voorstellen die op een meer genuanceerde en gedetailleerde wijze zijn uitgewerkt in een binnenkort te verschijnen essay, "Europa, een belangrijke troef die (verder) moet worden benut".